

se akce za vybudování ND. (Jaroměř mezi městy, která na ND nejvíce přispěla.) 1861 spolek *Ochotnické divadlo*. Hl. iniciátory notář J. K. Exner (první ředitel spolku), a r. a h. rukavičkář V. Langer. 1862-1892 dobře vybavené stálé jeviště U bílé labutě. Pořízena malovaná opona, nové dekorace (malíř Prozatímního divadla J. Macourek). Prostředky získány hl. akciemi. 60. léta velká aktivita spolku, 1885-1894 podíl i na velkoryse koncipovaných maškar-ních průvodech a na programech šibřinek a silvestrů. Od 1889 jako *SDO Vrchlický*, významnou osobností r. a h. hoteliér V. Hejna. 1893-1901 se hrálo v Grandhotelu. Od 1901 jako *DrO Sokola Vrchlický*, od 1902 na dobře zařízeném velkém jevišti v Sokolském domě (později Fügnerova sokolovna, dnes Divadlo). Na poč. 20. stol. r. zejména uč. J. Štěrbá a prof. F. Vostárek. V souboru vynikali Fr. Černý (1865-1925), V. Duben, B. Filipová, J. Štaffa, A. Šroněk, A. Štěchová, T. Vítková. 1897-1910 též *DrO Vzdělávacího spolku Barák*, někteří herci postupně přešli do Vrchlického, obdobně z *Klubu mladé generace*. 1904 Navždy (Rydel), jh. Hana Kvapilová. 1908 opereta Symfonie čili Kouzelná hlína (A. Valenta-Mělnický). Poč. 20. stol. např. 1902 Exulanti (Vrchlický), 1903 Jedenácté přikázání, Její pastorkyňa, 1904 Radúz a Mahulena, 1905 Lucerna, 1906 Marie Stuartovna (Schiller), Kutnohorští havíři, 1907 Princezna Pampeliška, 1909 Zlý duch Lumpacivagabundus, Potopený zvon (Hauptmann), Pan Johanes, 1910 Posel (Dyk), 1912 Nad naši sílu (Björnson), Ekvinokce (Vojnovic), Opory společnosti (Ibsen), Tkalci (Hauptmann), 1913 Sen noci svatojanské. Od poč. těžiště v uvádění činohry. V 1. pol. 20. stol. velký ohlas i operety. Umělecký vrchol práce v prvních dvou desetiletích a v 30. letech 20. stol.

Ve 20. letech repertoár hl. veselohry. Ve 30. letech předsedou knihvazač Al. Burdych, ved. r. činohry Fr. Černý (1896-1968) a operety J. Wagenknecht. V DS vynikali, spolu s oběma r., J. Čuchal, V. Duben, J. Dvořák, E. Karlová, M. Kostecká, E. Mikešová, V. Nejedlý, J. Šváb, a J. Tonar. Modernizaci výpra-

vy a jeviště, světelný park řídil B. Krčmář. Repertoár např. 1921 RUR, 1923 Madame Sans-Gêne (Sardou), jh. R. Nasková, 1925 Emigrant, 1927 Jak nás poznamenala (Kolman-Cassius), 1928 Hra o lásce a smrti, 1928 Periferie, 1932 Anděl mezi námi (Langer), jh. Zd. Štěpánek, 1935 Smrt matky Jugovičů (Vojnovic), jh. R. Nasková, 1936 Jízdní hlídka, 1938 Bílá nemoc, 1938 Revoluční trilogie (Dyk), 1938 Dvaasedmdesátka. Dále jh. Z. Baldová, E. Kohout, O. Scheinpflugová, J. Vojta. Hrány též současné domácí operety uváděné pražskými divadly. K mimořádným počínům v 1. pol. 20. stol. patřila inscenace hry Naše garda (J. S. Polický), uskutečněná 1921 všemi DS (více než 350 herců) na jaroměřském náměstí. Příležitostně i školní soubory, *Jarboj*, *Spolek studujících*, *Ústřední matice školská* atd. 1926-1938 i *SDO*, blízký programu nár. soc. strany, v Nd (postaven 1925-1926), většinou bulvární repertoár, často jh. přední pražští herci. DS řízený až do 1937 Maxem Ledererem, významnou osobností ÚMDOČ, se 1938 sloučil s Vrchlickým.

Ve svazku se Sokolem Vrchlický, člen ÚMDOČ, až do počátku německé okupace, 1939 se osamostatnil z obavy, že při očekávaném jeho zákazu by mohl být také zlikvidován. Také *DS Orla* čas od času hrál. 1939 oslavy 120 let českého divadla v Jaroměři. Za okupace 1939 zde přehlídka DS Jaroměřský divadelní týden (JDT), mající podpůrný národní charakter. 1939 účast 11 DS, opět 1940, 3. JDT až 1945. (Další do 1949. 1950 JDT již festival LUT, ale nedosáhl drg. úrovně div. týdnů.)

Od 70. let 19. stol. ODi i *dělníci*. 1873-1878, 1889 podpůrný dělnický spolek *Ruka*, 1899-1905(1906?) *Věda*, 1903-1904 odborový spolek *Dřevodělník* a 1906-1907 *DS Sdružených spolků odborových*. Snahy o dělnické divadlo vyústily 1907 v ustavení *DrO Máj*, Jan Výrava (1951 jako DS ZK KONOPA n. p. a zanikl 1959 na protest proti slučování OS). Po vzniku KSČ 1921 občas představení *Dělnický divadelní soubor* (později člen SDDOČ jako DrO

370 / Skupina účinkujících v inscenaci dramatizace Haškova Dobrého vojáka Švejka Dramatického odboru Máj, 1922 nebo 1923.